

Staten-Generaal Lokaal sociaal beleid

Verlag werkgroep 3: bewoners verbinden, de stad versterken

Op 6 februari 2020 organiseerde de stad in samenwerking met APSMO en de Universiteit Antwerpen de Staten-Generaal lokaal sociaal beleid. Meer dan 500 mensen in armoede, vrijwilligers, eerste- en tweedelijns werkers, onderzoekers en medewerkers van de stad namen hieraan deel. En dit leverde heel wat input op. In dit document geven we een samenvatting van de belangrijkste bevindingen en voorstellen uit alle werkgroepen.

Met dank aan alle deelnemers en onderzoekers die meewerkten in de voortrajecten en tijdens de werkgroepen de dag zelf.

Antwerps Platform Sociale
MiddenveldOrganisaties

Werkgroep 3: bewoners verbinden, de stad versterken

Hoe verbinden we Antwerpenaren met elkaar? Met deze vraag gingen de werkgroep 'bewoners verbinden, de stad versterken' aan de slag.

Werken aan verbinding in de stad betekent: zoeken naar '**gemeenschappelijkheid**'. Het gaat over het 'samen leven' en dat lukt het best vanuit gedeelde behoeften, interesses en dromen. De focus ligt daarbij op wat we delen, zoals plaatsen waar we samen wonen, leven, spelen en werken. Maar ook op gedeelde dromen zoals bijvoorbeeld een goede toekomst voor de kinderen, zijn een sterke en herkenbare basis om te werken aan verbinding.

Ieder mens heeft verbinding nodig. Het is een **basisbehoefte** om in contact te komen met anderen. Een gevoel van verbinding verhoogt het psychisch welbevinden en kan stress en eenzaamheid doorbreken. Het vergroot het zelfvertrouwen van mensen en vergroot betrokkenheid, zodat mensen zich willen inzetten voor elkaar.

Het is een voorwaarde om te komen tot participatie en nodig om op een gezonde en leefbare wijze samen te leven. Werken aan verbinding lukt het best in een context waar grondrechten gegarandeerd zijn en waar mensen zich welkom voelen. Een gezonde woonst, sterke sociaal zekerheid maar ook jezelf kunnen zijn en een plek hebben in de stad zijn hier voorbeelden van.

Verbinding houdt in dat mensen elkaar ontmoeten. Ontmoeten gebeurt vaak spontaan: op straat, in de winkel, op de tram etc. Maar niet iedereen treft elkaar 'spontaan'. Mensen en groepen staan soms ver van elkaar af, kennen elkaar niet en dat leidt tot vooroordelen of zelfs (potentiële) conflicten tussen mensen en groepen in de wijk. Daarom zijn **niet-evidente ontmoetingen** belangrijk: ontmoetingen over alle verschillen heen. Door niet-evidente ontmoeting te stimuleren, verminderen vooroordelen, discriminatie, racisme en polarisering.

'Sense of community' gaat over hoe mensen de gemeenschap 'ervaren' of 'beleven'. Het gevoel van belang te zijn voor anderen en voor de gemeenschap en een gedeelde toekomst/lot, bepaalt hoe mensen tegenover elkaar staan. Het gaat zowel over 'fysieke' buurten als over 'relationele' gemeenschappen. Sociale structuren beïnvloeden dat gevoel mee (Gusfield, 1975 in Mc Millan en Chavis, 1986).

En hoe werken we aan verbinding?

De stad heeft heel wat mogelijkheden om verbinding tussen inwoners te stimuleren. De stad kan het **'spontane ontmoeten' stimuleren**, bijvoorbeeld door de aanleg van pleintjes, creëren van speel- en groenruimte, zitbanken te plaatsen etc. Ook **ontmoetingsplekken voorzien** en leegstaande gebouwen/gronden teruggeven aan de buurt zijn hier voorbeelden van. Heel wat voorstellen rond (gedeeld) ruimtegebruik, komen terug in het verslag van de werkgroep 'recht op een plek voor iedereen'.

De stad kan ook investeren in **voldoende 'oefenplaatsen'**, waar mensen elkaar over verschillen heen ontmoeten en waar **niet-evidente ontmoeting** wordt gestimuleerd. Deze ontmoetingsplaatsen zijn veilige plekken waar mensen met elkaar leren omgaan, soms met vallen en opstaan.

Mensen leren er met een open blik kijken naar de stad en alle inwoners en leren er om te gaan met conflict. Samen leven – in een superdiverse, dichtbevolkte en complexe context – is niet altijd eenvoudig. Er is heel wat spanning en polarisering tussen mensen en groepen in de stad. Dat signaal moeten we serieus nemen. Verbinding tussen inwoners wordt stap per stap opgebouwd, vergt tijd en een systematische aanpak.

(Stedelijke) politici spelen daarin een zeer belangrijke rol. Politici horen **verbindende taal** te spreken, want de wijze waarop zij kijken naar de stad en praten over alle inwoners, zal verbinding stimuleren of polarisering in de hand werken. Inzetten op positieve beeldvorming is daarom ontzettend belangrijk.

Concrete voorstellen uit de werkgroep 'bewoners verbinden, de stad versterken'

De stad en lokale politici hebben een belangrijke voorbeeldfunctie. **Verbindend taalgebruik** is een noodzakelijk onderdeel hiervan.

De **publieke ruimte** wordt gebruikt om ontmoeting mogelijk te maken en te stimuleren (vb. creëren speel-, groen- en ontmoetingsruimte, minder autoverkeer, subsidies voor verenigingen...).

Werkvormen die inzetten op niet-evidente ontmoeting, zoals buurtwerk, straathoekwerk, etnisch-culturele verenigingen etc. worden ondersteund. Zowel wijkgerichte als stadsbrede werkingen worden ondersteund.

Ruimtelijke en sociale planning worden niet los van elkaar gezien. Er komt meer samenwerking. Bewoners en sociale professionals hebben expertise die er mee voor kan zorgen dat iedereen zich welkom voelt in de stad.

De ruimte in de stad is schaars, dus er wordt ook gekeken naar andere manieren om **meer ruimte te creëren**, zoals gebruik van leegstaande panden/gronden, gebruik braakliggend terrein, aanmaak geveltuinen etc.

Jezelf kunnen/mogen zijn, is een basisvoorwaarde om te komen tot verbinding. Stimuleer identiteit en diversiteit in de stad.

Bij elke ruimtelijke ingreep worden de **huidige en potentiële bewoners** mee betrokken. Stimuleer projectontwikkelaars en architecten om kennis over de wijk op te bouwen en de dialoog aan te gaan met alle gebruikers en bewoners in de wijk.

Bepaalde groepen voelen zich **niet/minder welkom in de stad** en in de publieke ruimte. Het is belangrijk dat ook zij gehoord worden en dat hun signalen worden meegenomen.

Professionals en vrijwilligers worden opgeleid in het stimuleren van verbinding. Creëer daarbij een platform waar kennis en **goede praktijken** worden uitgewisseld.

Werken aan verbinding tussen inwoners gaat beter in een **klimaat waar rechten gewaarborgd zijn**.

Moedig actoren en partners aan om **ontmoetingskansen en -plekken te creëren** binnen de eigen werking (zoals bij organisaties, diensten, scholen, bedrijven...).